

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA REDOVITA PRETPLATA DIN 30, DOBROTVORNA DIN 50. — ZA INOZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA XI.

BROJ 29.

Šibenik, 3. rujna 1940.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. BROJ ČEK. RAČUNA 23.121

Dva pogleda

Odvijanje svjetskih događaja drži u napetosti svakoga čovjeka koji misli i osjeća. Uvijek po koji novi momenat u rješavanju pitanja koja kriče za pravdom i istinom.

Stara je riječ, koliko ljudi, toliko i mišljenja. Razumljivo je da ljudi različitim glavama i naziranjima različito govore i rasuđuju, i, koji ne zna prodrjeti svojim duhovnim okom u bit zapletaja i raspletaja koji su pred nama, lako se buni i zbunjuje. Zato, različito se govori, piše i javlja o jednoj te istoj stvari i događaju.

Svijet je širok i velik, velika su njegova pitanja i različiti su njegovi interesi. Niko nije sposoban, jednom riječju, jednom gestom ni sve izreći, a kamo li pravo rasuditi. U tom svijetu različitosli interesa i pogleda, mišljenja i računa svaki narod ima svoje mjesto, svoju ulogu i položaj. Pametan je samo onaj koji u pravo vrijeme znade gdje mu je mjesto i koja mu je uloga. A to pravo vrijeme su dani preokreta i mijenjanja lica zemlje. To posebno vrijedi za mali narod, jer u danima mira i stalosti ne čuje se glas onoga koji pati, a nije u stanju da sam izvrši operaciju na tijelu koje se svija od boli. Ne čuje se, jer nije u interesu čuti njegova zapomaganja onomu koji se osjeća u svojoj snazi dobro.

Konkretno: liječnik kaže ili pod operaciju, pa biti zdrav i živjeti životom čovjeka, ili, ne dati dirati u se, pa trunuti i za koju godinu u hladan grob. Svi ljudi pameti su za operaciju koja garantira zdrav život.

Nismo mi za pušenje krvi. Ali i po ljudskim i po kršćanskim načelima bezobrazni napad lopova ima se pravo energično odbiti.

AKADEMSKI KRIŽARSKI TEČAJ. U srijedu 31. VII. završio je ovogodišnji akademski križarski tečaj, koji je počeo 21. VII. Tečaj se održao u Mladicama kraj Sarajeva.

KRIŽARI IZ SVIJU HRVATSKIH KRAJEVA, spremajte se za sudjelovanje na velikom Euharistijskom kongresu koji će biti u Zagrebu u lipnju 1941. godine. Tom prilikom održat će se i posebne omladinske svečanosti.

To su pogledi na naravno oko čovjeka.

Pogledi na kršćansko oko su još vedrij. Priče su to, da bi iz ovoga zaplitanja bio »ugrožen Bog«. Kolikogod

Između komunizma i nas ne može nikada biti suradnje!

15. pr. mj. zagrebački nadbiskup preuzv. dr. Alojzije Stepinac održao je u Glogovnici ovaj značajan govor, koji donosimo u cijelosti:

Neki čovjek pitao je jednom prisutne u nekome društvu, što misle, tko je najsiromašniji čovjek na ovome svijetu? Jedan između prisutnih, odgovori: Onaj, koji ništa ne posjeduje: ni kuće, ni zemlje, ni novaca.

Nije! odgovorio je prvi.

Drugi u društvu reče: Ja mislim, da je najsiromašniji na ovome svijetu onaj, koji je izgubio zdravlje, jer kaže narodna poslovice, da je zdravlje najveće bogatstvo.

»Ni taj nije najsiromašniji«, odgovori prvi. »Ja ću vam reći tko je najsiromašniji. Najsiromašniji čovjek na ovome svijetu je onaj, koji je izgubio Boga. Jer ako nema kuće, ni zemlje ni novaca, a nosi Boga u duši, bogatiji je nego čitav svijet, jer nosi u duši Onoga, koji je stvorio svijet. Najsiromašniji čovjek na zemlji je onaj koji je izgubio Boga. Jer ako nema možda tjelesnog zdravlja, ali nosi Boga u duši, bogatiji je od čitavog svijeta, jer nosi u duši Onoga, koji zdravlje daje i oduzima kome hoće i kako hoće.«

Draga braćo! Hrvatski narod mnogo je toga proživio i doživio kroz 1300 godina svoje povijesti. Doživio je da su mu uzimali i oimali komad po komad ruke mu domovine, koju mu je podarila ruka Božja. Ali on je ipak bio bogat, jer je nosio Boga u duši s čvrstom vjerom, da mu On može opet povratiti domovinu baš tako, kao što nekad Izraelcima, kad ih je nakon dugih godina ropstva doveo natrag u domovinu. Hrvatski je narod doživio često, da su ga razni silnici klali i ubijali. Ali on je ipak ostao bogat jer je nosio Boga u svojoj duši s živom vjerom da ga On može oživiti, makar trunuo u grobu kao Lazar iz evanđelja, ako se to sviđi providnosti Božjoj.

Ali danas smo svjedoci nečega daleko gorega, kad su poput gladnih skakavaca s istoka napali našu domovinu oni, koji bi htjeli nešto više, to jest, iščupati mu Boga iz srca i duše i tako ga učiniti najvećim siromahom na zemlji. Jer sigurno je to, gdje nema više Boga u duši, nema smisla ni domovina ni život na zemlji, kad je život bez Boga gotov pakao.

Takav pakao stvorila je već u nekim državama družba onih zločinaca, koje svijet zove komunistima. Takav pakao želili bi sada, dok traje svjetski rat (jer riba se u mutnome najlakše lovi) stvoriti isti i u našoj domovini Hrvatskoj. Ponadali su se valjda,

da će nama predstavnicima katoličke Crkve u Hrvatskoj začepiti usta, da šutimo na sve što

se Bog snizio do nas u dragim otajstvima kršćanstva, toliko je On i iznad nas u carstvu dimenzija, prema kojima smo svi mi s našim zemaljskim mizerijama manji od grahova zrna. Sve figure, u koje mi danas bilo sa strahom bilo s poštovanjem gledamo, samo su igračka u Njegovim rukama i, na koncu, mora biti onako kako On hoće.

oni budu poduzimali, da istrijebe vjeru u Boga u dušama hrvatskoga naroda. Ali taj hrvatski narod, i ako manji po broju od drugih, nikada nije bio narod kukavica, pa neće biti ni njegovi crkveni poglavari. Mi bismo bili izdajice svoga svetoga zvanja, kad bi se bilo laskanjima bilo prijetnjama dali zavesti da ne kažemo svome narodu istine. A prava istina jest, da s komunistima nikada ne može biti suradnje, dok se ne odreknu svoje nauke i svojih zločinava i tako prestanu biti ono što jesu. A ne može biti suradnje zato, jer oni vode organiziranu akciju, plaćaju silnim milijunima, da se ime Božje i svaka uspomena na Boga istrijebi s lica zemlje. I zato su ne samo obični ludaci jer po riječima Svetoga Pisma — reče luda u srcu srome nema Boda, nego su i zločinci, kad je sigurno, da Bog neće i ne može pustiti nekažnjene ni pojedince ni narode, ni gradove ni države, koje se dižu protiv Njega! Ja sam Gospod, govori Gospodin Bog, i slave moje ne dam nikome.

Nas su kušali u zadnje vrijeme uvjeriti, da nema za naš hrvatski narod pogibelji od suradnje s komunizmom. Ali mi nismo zaboravili naše narodne poslovice — tko s davlom tikve sadi, tikve mu se o glavu razbijaju! A nismo zaboravili ni one latinske: Time Danaos et dona ferentes — bojim se Danajaca i onda kad nose darove! Mi nismo zaboravili iskustva katoličke Španjolske niti smo slijepi, a da ne bi vidjeli sudbine, koja je stigla male narode, koji su dospjeli pod njihovu vlast pa da bi si pravili iluzije o tome što čeka hrvatski narod pod njihovom knutom. Niti nas mogu ma i na čas pokolebati u našem djelovanju njihora prijeteca pisma, koje ne rijetko primamo, što nas tobože čeka, kad oni dođu na kormilo. Mi im poručujemo, da ih se baš ništa ne bojimo, držeći na umu opomenu Krista Spasitelja: Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti, već se bojte Onoga, koji može i dušu i tijelo pogubiti u pakao! Mi smo živi svjedoci, kako im mnogi listovi u našoj domovini, pa čak i dnevnici, koji bi se htjeli ponositi hrvatskim imenom, prave reklame u svojim stupcima i hvale njihove tobožnje uspjehe tamo gdje su na vlasti. Ali Spasitelj Isus Krist dao nam je najbolji znamen, po čemu ćemo prosuditi, imamo li posla s dobrim i poštenim ljudima ili sa zlama kad je rekao: »Zasadite drvo dobro i rod će njegov biti dobar ili zasadite drvo zlo i rod će njegov biti zao, jer se po rodu drvo poznaje!«

A koji su rodovi komunizma? Na prvom je mjestu borba protiv Boga i vjere, jer znadu, da im nema mjesta tamo, gdje ima još i trunka vjere u ljudskim dušama. Jer kakva zajednica može biti između Krista i Belijala, između dobra i zla? A kad ne priznaju Boga, onda nije čudo, da smo

To su misteriji u planovima Njegove vječnosti, a u toj vječnosti je, eto, pripustio slobodi čovjekovoj da čini i djela luda i krvava, sigurno, da naše glave jednom shvate, kako su daleko od mira oni koji su daleko od Njega.

Ni kao Hrvati ni kao kršćani nemamo razloga zabiti glave kao nojevi, nego i u ovim teškim danima iskušenja

knjižicu, pisanu za djecu do desete godine života, gdje već te mališane huckaju protiv prije kratkog vremena imali priliku vidjeti vlastitih roditelja i time ih stavljaju u red niži od životinja, kad i male životinje vidimo, kako se ulagaju onima koji su im dali život. Kad ne priznaju Boga, onda nije čudo, da uče ljude da im je slobodno i ubijati druge, samo ako to koristi komunističkoj revoluciji. I time stavljaju ljudsko društvo ispod životinja, jer vi kao seljaci vidite i sami da se životinje iste vrste rijetko kada ubijaju među sobom, pače više pddupiru. Kad ne priznaju Boga, onda nije čudo, da uče ljude, da je slobodno spolno općenje i razvratni život sa svakim, čak između brata i sestre, kako je nedatno napisao jedan njihov prijatelj u knjizi o braku. Kad ne priznaju Boga, onda nije čudo, da uče ljude, da im je slobodno krasti i provaljivati u crkve. I mi možemo konstatirati u pet godina više od sto provalnih krađa u našim crkvama, otkad se njihov nauk počeo jače širiti u našoj domovini. Kad ne priznaju Boga onda nije čudo, da uče ljude, da je slobodno krasti privatnu imovinu, ako to koristi njihovoj revoluciji, a to zato jer znadu, da će tako brzo doći do općeg meteža i oni se najlakše popeti na grbaču naroda, da mu onda otmu sve i učine ga robom države, jer oni ne priznaju privatnog vlasništva. Više im se dopada načelo, što je tvoje to je i moje, ali što je moje to nije tvoje!

Mnogi su pomislili, da se valjda borimo za sebe i za svoj tobožnji imetak. Ali što se mene lično tiče, neće naći u gruntnici ni pola pare upisano na moje ime. U tom smo pogledu jednaki prosjacima. A ako bi im kada i uspjelo pokrasti i oteći ono malo što je ostalo katoličkoj Crkvi od prve otimačine, a što ona rabi u prvom redu za školovanje brojne siromašne seljačke djece, dakle za opće narodno dobro, u tom slučaju mi držimo dobro na pameti Kristovu riječ: Ne brinite se što ćete jesti i u što ćete se obući, jer zna Otac vaš nebeski, da vam sve ovo treba! On svoje Crkve neće nikada zaboraviti, a najmanje onda, kad bi pojedini njezini predstavnici postali žrtve u obrani pravde i istine protiv komunističkih zlikovaca.

I zato ih se baš ništa ne bojimo! I zato nećemo prestati raditi niti prestati govoriti svome narodu istinu, jer nećemo da on popljuje svu svoju častnu, junačku kršćansku i katoličku prošlost kroz 1300 godina i postane narodom ubojica, narodom pljačkaša, narodom razbludnika, narodom kradljivaca i tatova. A nećemo zato, jer znademo da bi mu u tom slučaju brzo bio kraj. Riječ je naime Božja neopoziva za neraskajane: Generatio impiorum peribit, justi haereditabunt terram! Rod će uezbožnika biti istrijebljen sa lica zemlje, a pravdnici će baštiniti zemlju!

I zato vam na zaključku ove vaše proslave dovikujemo: Čuvajte najveće blago, koje su vam vaši ocevi i djedovi namrli i krvlju svojom obranili, vjeru katoličku!

svoje glave dignuti k Bogu Ocu našemu, a svoje pameti jednom stavili u red da u svemu gledamo na budućnost i dobro svoga doma. Svoji na svomu! — neka se razliježe s kraja na kraj. Ono samo budalu ista zmija iz istoga procjepa dvaput ugriza.

Junior

Vjeru u Trojednoga Boga, vjeru u Crkvu katoličku, da pomoću njezinom provodite život dostojan čovjeka na zemlji i postignete sretno svoj zadnji cilj a to je općinstvo svetih, uskrsnuće tijela i život vječni — Amen!

† Aleksa Kokić

1. kolovoza bio je pozvan u vojsku mladi bunjevački intelektualac i svećenik, jedan od najboljih bunjevačkih pjesnika Aleksa Kokić. Malo dana kasnije naglo je obolio i 17. kolovoza preminuo je u vojnoj bolnici na Cetinju. Mrtvo tijelo prevezeno je u Suboticu, gdje je, uz učešće od preko 10 hiljada građana i seljaka, na veoma dirljiv način pokopano. Smrću Alekse Kokića hrvatski narod mnogo gubi, a naročito naši Bunjevci.

Suton je bolan. Nebo krvavi. I rana krvavi, rana svježa, rana nezacjeliva. Novinska vijest je kobna, novinska vijest je nevjerojatna, ali — istinita.

On je umro... Njega nema više...

Oh, koliko gorčine, koliko boli, koliko bijesa sadrže ove riječi!... Gorčine najžuče, boli najljuče, bijesa najžešćeg... I tragike najbolnije.

»Njega nema više!...«

Ta gorka rečenica lebdi u zraku oko nas, ide za nama i viče: — Njega nema više! — Tragika je gorka, tragika je duboka i mi smo napokon svjesni, da ga zaista više nema.

I bolno šapćemo:

Još jedan... još jedan čovjek manje... Jedan uzor-svećenik manje, jedan borac, borac nepokolebiv.

A njega sada više nema. On leži u srcu svoje mile Bačke — u hrvatskoj Subotici. Leži u zemlji koju je neizrecivo ljubio i štovao, u zemlji kojoj je vjerno služio sve do svoje prerane smrti.

»Najlipša si varoš svita
I Hrvata gnizdo draga,
Dika, srića mladi lita,
Subotice — moje blago — — —!«

Kolika je bila ljubav ovog mladog svećenika, borca i pjesnika za njegovu rođenu grudu najbolje se vidi iz ovih stihova. Ta ljubav dominira cijelom njegovom pjesničkom zbirkom »Klasovi pjevaju«, koju je izdao za svoga kratkog života.

Blagopokojni Aleksa Kokić nije odbacivao nijedan rad kojim je radio za narod, za svoj ispaceni narod. Djelovao je na tri-ma poljima: vjerskom, nacionalnom i kulturnom. Nikad nije sustajao. Uvijek je radio i svugdje govorio za narod. A prerana smrt sad mu začepi usta.

Suton je bolan. Nebo krvavi. I rana krvavi. Sve krvavi u ovo krvavo doba, a u isto vrijeme mnogi tuguju. Tuguju za

uzor-svećenikom, za marljivim intelektualcem, koji se upravo spremao da sjedne za profesorskom katedrom i da tako još više pomogne svom narodu, za nepokolebivim borcem za naša narodna prava, za talentiranim pjesnikom — Aleksom Kokićem.

Aleksa Kokića nema više. On je prah u krilu naše drage majke zemlje i jedna blaga i nezaboravna uspomena u našim ranjenim srcima, dok je duša njegova pošla k Stvorcu po zasluženu plaću.

Neka mu je laka gruda hrvatske zemlje! Pokoj vječni njegovoj plemenitoj i dobroj duši! Dražen Panjkota

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 8. IX.: Sedamnaesta nedjelja po Duhovima. — Mala Gospa. Danas sv. Crkva slavi rođendan Bl. Dj. Marije. I ovaj blagdan, skoro kao i blagdan Velike Gospe, slavi se po cijelom katoličkom svijetu uz najveće svečanosti.

Ponedjeljak, 9. IX.: Sv. Severijan, mučenik. Bio je vojnik u vojsci cara Licinija. Iako vojnik, najradije bi posjećivao kršćane, bačene u tamnicu, i tu bi ih tješio i blagom riječju krijevao. Po naredbi carskoga namjesnika bio je uhvaćen i obješen, a privezaše mu još k tomu težak kamen za noge.

Utorak, 10. IX.: Sv. Sostenes i Viktor, mučenici. Podnijeli su mučeničku smrt za vrijeme progona Dioklecijanova. Nakon teških tamničkih muka bijahu bačeni na lomaču. Časak prije mučeničke smrti izljubiše se i moleći se za svoje krvne neprijatelje i ispustiše svoje patničke duše.

Srijeda, 11. IX.: Sv. Teodora. Iz djevojačke vjetrovosti upade u grijeh. No sjetivši se, što je uradila, pokaja se, obuče se u sveto ruho, pak nepoznata svijetu u najvećoj pokori završi život.

Cetvrtak, 12. IX.: Ime Marijino. Danas sv. Crkva slavi Imendan Bl. Dj. Marije. Na svijetu od svih imena najraširenije je ime Marija, i to u počast drage Gospe.

Petak, 13. IX.: Sv. Venerij, priznavač. Bio je čovjek rijetke svetosti. Sav svoj život proživio je kao pustinjač u pustinji Palmariji.

Subota, 14. IX.: Uzvišenje sv. Križa. Spomendan, kad je car Heraklij Spasitelj Križ oslobodio iz poganskih ruku.

SEDAMNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efežanima (4, 1—6). — Braćo! Molim vas ja sužanj u Gospodinu, da se vladate kako se pristoji vašemu zvanju u koje ste pozvani, sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnoseći jedan drugoga u ljubavi, brinući se da čuvate jedinstvo duha u vezi mira. Jedno ste tijelo i jedan duh, kao što ste i pozvani na jedno ufanje zvanja svoga. Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje. Jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima i po svemu i u svima nama. On je blagoslovljen u vijeke vjekova.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Mateju (22, 34—46). — U ono vrijeme pristupiše farizeji k Isusu i upita ga jedan od njih, naučitelj zakona, kušajući ga: Učitelju, koja je najveća zapovijed u zakonu? Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom. Ovo je naj-

veća i prva zapovijed. A druga je slična ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci. A kad se sabraše farizeji, upita ih Isus govoreći: Što mislite za Krista, čiji je Sin? Rekoše mu: Davidov. Reče im: Kako dakle David u Duhu naziva Njega Gospodinom govoreći: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu: sjedi o desnu moju, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim?« Kad dakle David naziva Njega Gospodinom, kako mu je sin? I niko mu nije mogao odgovoriti ni riječ, niti se ko usudi od toga dana da Ga što više zapita.

MOLITVE KRŠĆANINA

XXXIII.

DJELO VJERE

Najuzvišene između svih kreposti su bogoslovne kreposti. Zovu se i »božanske« kreposti, jer imaju za neposredni predmet Boga u Njegovoj istinitosti, vjernosti i dobroti. Svaki kršćanin obvezan je, da katkada izmoli djelo vjere, ufanja i ljubavi. Zato Crkva i propisuje, da se ona svake nedjelje izmole u crkvi skupa s narodom. Ona ih je suviše obogatila dragocjenim oprostom od jedne godine (makar ih rekli i svojim riječima). Zadržimo se danas na Djelu vjere.

Gospodine Bože moj! Ja vjerujem stanovito sve ono, što vjeruje i uči nas sveta mati Crkva, jer si joj Ti objavio, vječna istina, koji ne možeš prevariti ni prevaren biti. Navlastito vjerujem, da si Ti jedan sami Bog u tri osobe božanske, koje se zovu Otac, Sin i Duh Sveti; da se druga osoba božanska, Tvoj jedinorođeni Sin, utjelovio i čovjekom postao u utrobi prečiste Djevice Marije, po kreposti Duha Svetoga; da je umro na križu, da nas spasi, i da ima doći suditi žive i mrtve te dati dobrima raj, a zlima pakao zauvijek.

U ovoj molitvi nalazimo sadržane:

1. Razloge naše vjere. Mi vjerujemo, jer nam je to objavio Bog, vječna istina, koji ne može prevariti ni prevaren biti. Za formiranje vrhunaravne kreposti vjere nije dostatno obično ljudsko umovanje i ono, što nam ono otkriva, već se traži čvrsti pristanak uz riječ Božju, i ako katkad ne uspijevamo da shvatimo do temelja otajstva Božja.

A imamo i drugo jamstvo za istinu naše vjere: nepogrješivo naučavanje Crkve. Crkva nam ne objavljuje novih stvari, ne, jer je objava završena smrću apostola, već ona nam govori, što moramo smatrati kao objavu Božju te kako je moramo shvatiti i tumačiti. Svojoj Crkvi Krist je obećao svoju neprestanu pomoć sve do svršetka vjekova. Koliko dakle možemo biti sigurni, da se nalazimo na pravome putu! »Koji slijedi mene, ne hoda u tminama!«

2. Odlike naše vjere. Ona treba da je općenita, moramo to jest vjerovati sve ono, što nam je Bog objavio. Jer da nam Bog sami jedan put ne bi bio kazao istinu ili da se samo jedan put prevario ne bi bio više Bog. Moramo stanovito vjerovati, a da ne dvojimo o riječi Božjoj. Od dvojbe ili sumnje moramo međutim razlikovati napast protiv vjere. Napast nije grijeh; dapače ako je odbijemo, ona će postati za nas zaslužno djelo i učvrstit će našu vjeru. Gospodin hoće, da naša vjera bude stalna, da se to jest ne boji kritika, prijetnja i progona svijeta. No nadasve naša vjera treba da je živa i dosljedna. Moramo živjeti u skladu s njom. Samo takva vjera će nas spasiti.

Rezolucije đaka Križara

(prihvaćene na ferijalnom taboru križarskog daštva u Mladicama 1940.)

Od 11.—21. srpnja 1940. održan je godišnji ferijalni tabor đaka-Križara u Mladicama (kod Sarajeva). Ovom je taboru prisustvovalo preko stotinu đaka-Križara iz slijedećih mjesta: Zagreb, Split, Sušak, Osijek, Dubrovnik, Šibenik, Sarajevo, Krk, Senj, Banja Luka, Bjelovar, Zemun, Sisak, Varaždin, Subotica, Nova Gradiška, Pakrac i Petrinja.

20. srpnja 1940. održana je u Mladicama glavna godišnja skupština Mahničeve Đačke Križarske Zajednice, pa su na koncu skupštine prihvaćene slijedeće rezolucije:

1. Križarsko daštvo ostaje vjerno svojim idealima, to jest, da preko Presvete Euharistije izgradi sebe, a u požrtvovnom radu oko Apostolata širi Evandeoska načela u svojoj okolini.

2. Križarsko je daštvo odlučilo, da naročito u ovoj jubilarnoj godini provede borbu protiv razornog komunizma, a ujedno da nastoji oko širenja ideje Papinstva u širokim narodnim slojevima.

3. Đaci-Križari će naročito nastojati, da se što više približe svojoj braći radnicima i seljacima.

4. Križarsko daštvo spremno je suradivati sa svim drugim organizacijama Katoličke Akcije, t ujedno hoće da bude u prijateljskim odnosima sa svim ostalim hrvatskim organizacijama, koje stoje na pozitivnim temeljima vjere i ćudoreda.

5. U cijelom svom radu đaci-Križari hoće što uži vezu sa predstavnicima Crkve, te izjavljuju preuzvišenoj gospodi biskupima ne samo poslušnost, nego i sinovsku odanost i ljubav.

Osim ovih načelnih rezolucija doneseni su mnogi praktični zaključci za daljni rad đačke Križarske organizacije.

Bog živi!

Vodstvo Mahničeve Đačke Križarske Zajednice

DALJE UREĐENJE DRŽAVE. Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 31. VIII., među ostalim, piše u svom uvodniku: »Zahtjev muslimana ne predstavlja za nas Hrvate nikakvu poteškoću, u koliko se radi o našem odnošaju prema muslimanima. No tu dolaze u obzir i Srbi, koji imaju svoje posebne poglede, a koji raspolazu i snagama, koje također treba respektirati. Što se tiče Slovenaca, tu također, ako na slovenskoj strani bude uvidavnosti, ne će biti poteškoća. No zato se nameće pitanje, kako provesti razgraničenje hrvatske i srpske interesne sfere i kako odrediti opseg hrvatske i Dravske banovine, pa i Bosne i Hercegovine, u koliko bi se prihvatila teza dra Kulenovića, jednostavno bili proglašeni sastavnim dijelom srpske jedinice, na to Hrvati naravno ne mogu pristati. Još manje mogu pristati na to, da u sastav te jedinice dođe i cijelo područje Bosne i Hercegovine, koje nije pripalo banovini Hrvatskoj. Ako bi se postigao sporazum o unutrašnjem razgraničenju, stvar bi bila dosta jednostavna. No šta onda, ako rasprava o tome pitanju izazove nove sporove i rasplamsa političke i nacionalne strasti do stupnja, koji je moguć zamisliti kod naših dvaju tako osjetljivih naroda?«

Podlistak

Tečaj Križarica u Subotici

Križarice su svoj ovogodišnji ferijalni tečaj održale na skrajnom sjeveru naše hrvatske domaje, u glavnom gradu naše pitome, lijepe i bogate Bačke, u bijeloj Subotici.

Tečaju su prisustvovala Križarice iz svih hrvatskih krajeva, a bilo ih je usve 120, s domaćima 150. Doček tečajki je bio veoma srdačan.

Prije tečaja održane su duhovne vježbe, koje su počele 17. VII. navečer, a završile 21. VII. ujutro. Duhovne vježbe držao je Isusovac vlč. o. Stj. Tomislav Poglajen.

21. VII. nakon zajedničke sv. Mise i Pričesti započeo je tečaj. Tečaj je otvorila predsjednica VKS s. Marija Stanković, koja je nakon pozdrava naglasila važnost ovoga tečaja, što se on drži u velikoj jubilarnoj godini svega hrvatskog naroda i što se ove godine navršuje 10 godina križaričkoga organizacijskog rada. Nato su se redali pozdravi: presvij. Mons. Blaška Rajić a u ime odsutnog preuzv biskupa, vlč. A.

Mouliou a u ime Okružja, s. Tone Kujundžić u ime KS »Bunjevka« i voditeljice tečaja s. Marte Labaš. Izabrano je ovo vodstvo tečaja: Predsjednica Marta Labaš iz Zagreba, potpredsjednice Vita Križanović iz Subotice i Adela Nikolić iz Petrinje, tajnice Gabrijela Topić iz Šibenika i Ela Antolović iz Zagreba.

Ovogodišnja predavanja bila su vrlo lijepa, zanimiva i sistematski obradena. Podijeljena su bila u 3 grupe: prva su obradila značenje sv. krštenja za pojedinca i narod, napose za naš hrvatski narod; druga su raščlanila socijalno pitanje u vezi s pojavama komunizma i nacizma u svijetu i kod nas; treća su se pozabavila organizacijom i njenim životnim potrebama. Predavanja su bila slijedeća: 1. U krilu Oca, na rukama Sina, u sjeni Duha Svetoga (o. Stj. Tom. Poglajen); 2. Sakrament sv. krsta (dr F. Šeper); 3. Pokrštenje Hrvata (A. Kopunović); 4. Biljezi kršćanstva za jedan narod uopće, posebno za hrvatski narod (I. Beneš); 5. Savremena Evropa (o. Stj. Tom. Poglajen); 6. Obiteljski život u agoniji (Mons. Bl. Rajić); 7. Omladina u vrtlogu savremenoga previranja (M. Dugački); 8. Gospodarski sistemi (Mons. dr J. Gunčević); 9. Komunizam u Sovjetskoj Rusiji i vani, na-

ročito kod nas (Mons. dr J. Gunčević); 10. Izgradnja ličnosti (M. Grgić); 11. Jake u obrani vjere i svojih ideala (don A. Radić); 12. Deset godina organizacijskog života (M. Stanković); 13. Charitas Christi urget nos (I. Dokoupil); 14. Žena u ratnoj vrevi (Vl. Arnold); 15. Kraljica mira (D. Vitković).

Sva su predavanja tečajke saslušale s velikim interesom i revno bilježile glavne misli, a iza svakoga predavanja razvila se opširna i živahna debata te stvarali praktični zaključci.

Osim ovih predavanja održana su još i posebna staleška zborovanja. Učenice su održale četiri đačka zborovanja, kojima je predsjedala s. Mira Vlahinić iz Siska. Predavanja su održale: profesorica s. Đ. Vitković i učenica s. E. Antolović. Pretreslo se pitanje učeničkoga apostolata i vrlo važno pitanje lektire. Na posebnim zborovanjima za radnice, seljakinje, domaćice i činovnice, kojima je predsjedala s. Tona Kujundžić iz Subotice, održale su predavanja ss. Nevenka Šarin iz Šibenika i Katica Peraković iz Gor. Bogičevića te Ilka Baraković iz Stana Rudić iz Subotice. Na temelju njihovih predavanja pretreslo su svoja staleška pitanja i svoj apostolat izvješćujući po-

jedine o prilikama svoga dnevnog života.

26. VII. obradovao je sve tečajke svojim posjetom domaći biskup preuzv. Lajčo Budanović. Netom se pojavio nastalo je oduševljeno pljeskanje i pjevanje »Ljubimo te naša diko«. U ime svih tečajki iskreno ga je i toplo pozdravila s. Antonija Brčić iz Zagreba. Preuzvišeni se na ovom pozdravu zahvalio, pohvalio križarički rad i istaknuo svoje osobito veselje, što se ovogodišnji tečaj održao baš u njegovoj Subotici. Toga dana bilo je i zajedničko fotografiranje.

Uz duhovne vježbe, predavanja i zborovanja našlo se vremena i za odmor, igru, pjesmu, šetnju i izlete. Za vrijeme odmora i navečer, nakon ozbiljnoga rada, razlijegala se vesela pjesma i vedri smijeh kroz sve prostorije sjemeništa »Paulinum«, u kojemu se održavao tečaj. Sve je to bilo u duhu tople sestrinske ljubavi. Druge subotičke sestre pjevale su skoro svake večeri radio-vijesti.

Priredeno je i nekoliko izleta i šetnja. Prvi izlet bio je u veliko bačko selo Bajmok. Makar u selu kraj Bunjevaca žive i Nijemci i Madžari, čitavo nas je selo veoma srdačno dočekalo. Velika križarska povorka, duhovnici, tečajke i domaća križarska omladina, a na čelu drage križar-

Širom svijeta

POLJSKA UKLJUČENA U NJEMAČKI REICH. Voda Njemačke g. Hitler izdao je naredbu, kojom se Poljska trajno uključuje u njemački Reich. Tim povodom piše talijanski list »Popolo di Roma«, da je time zauvijek onemogućena uspostava nezavisne poljske države.

UMRO KARDINAL GOMA Y TOMAS. Prošlih dana umro je nadbiskup Tolleda i primas Španjolske Goma y Tomas. Pokojni kardinal istaknuo se svojim radom na crkvenom, narodnom i književnom polju. Bio je članom kraljevske španjolske akademije. Za vrijeme građanskoga rata boravio je u Burgosu te je odigrao vidnu ulogu. Sprovodu su mu prisustvovali najviši crkveni i državni dostojanstvenici te predstavnici stranke i vojske. Odane su mu i vojničke počasti.

PREKO 5 MILIJARDI DOLARA ZA OBRANU USA. Američki senat primio je zakonski nacrt, kojim se predviđa svota od 5 milijardi i 330 milijuna dolara za narodnu obranu Sjedinjenih Država Amerike. Iz ove svote počeo će se graditi 200 ratnih brodova raznoga tipa te 14 hiljada 494 aviona, koji su namijenjeni američkoj vojsci i ratnoj mornarici.

TALIJANI OSVOJILI SOMALIJU. Talijanima je uspjelo, da nakon kratkotrajne borbe od petnaestak dana zauzmu čitavu britansku Somaliju. Englezi su u zadnji čas evakuirali veliki dio svojih ljudi i oružja na brodove.

I U FRANCUSKOJ UKINUTI SLOBODNI ZIDARI. Odlukom francuske vlade u Vichy zabranjen je rad svim tajnim organizacijama, u prvom redu francuskoj slobodnozidarskoj (framasonskoj) organizaciji. Tako je dosad zakonskim putem zabranjen rad slobodnih zidara u Španjolskoj, Italiji, Njemačkoj, Bugarskoj i Jugoslaviji.

UREDBA O KOTARSKIM SKUPŠTINAMA. Na dan godišnjice sporazuma propisana je uredba o kotarskim skupštinama i kotarskim upravnim odborima. U smislu te uredbe svaki će kotar imati svoju kotarsku skupštinu, koja će brojiti 20 članova. Kotarski odbor broji 5 članova. Za skupština i odbornika može biti izabran svaki općinar dotičnoga kotara, koji je navršio 30 godina. Skupštinu sazivlje kotarski poglavar, a kotarski odbor predsjednik odbora. Služba odbornika je počasna. U djelokrug odbora spadaju pitanja općinskih samouprava, kao što su odobrenje proračuna, sporovi među općinama, njihovo razgraničenje i t. d. U prosvjetnim poslovima kotarski odbor predlaže Banskog Vlasti školske proračune, vodi nadzor o upisu u škole, nad polaskom đaka, nad školskom imovinom, stavlja prijedlog za otvaranje novih škola i sl. Kotarski odbor ima izvjestan djelokrug i u seljačkom gospodarstvu, veterinarstvu i šumarstvu. U svim tim područjima radi se u prvom redu o nadzoru i prijedlozima. Odbori ne mogu odlučivati o pitanjima javnih službenika. Kotarske skupštine i njihove zamjenike biraju pojedini općinski odbori, i to svaka općina po jednoga. Redovite izbore za kotarsku skupštinu raspisuje Ban najkasnije za 3 mjeseca nakon provedenih redovitih izbora za općinske odbore. Kotarska skupština bira iz svoje sredine 5 kotarskih odbornika i njihove zamjenike te između tako izabranih odbornika predsjednika i podpredsjednika odbora.

ske zastave, prošla je ulicama Bajmoka do župske crkve na večernjicu, a zatim u novi križarski dom, gdje je održana akademija. Akademiju je otvorila srdačnim riječima jedna simpatična majka kao domaćica doma. Redale su se zatim deklamacije, pjevanje i prigodni igrokaz domaćih Križarica, lijepe simboličke vježbe subotičkih Križarica uz pjevanje narodnih pjesama te govori s. M. Stanković, don A. Radića i domaćeg župnika preč. L. Hegediša. Kratko vrijeme iza toga za sve tečajke priredena je obilna i vrlo ukusna večera. Vedro raspoloženje odražavalo se u gromkom pjevanju križarskih i rodoljubnih pjesama. Izredalo se i više značajnih zdravica. Govorili su: gg. L. Hegediš, don A. Radić, A. Moulion, načelnik Bajmoka N. Babić, kapelan Novotny, s. M. Dugački i opć. veterinar. Trebalo se nato vratiti u Suboticu. Ispraćaj je bio veoma srdačan. Pozdravljalo se, mahalo, pjevalo. Sestrinska su se srca brzo upoznala, zblížila, stopila.

Drugi izlet bio je na Palić. Nedaleko Subotice prijatna šumica s jezerom. Osobito ljeti privlači nas, da se tu ugodno odmorimo i osvježimo.

Treći izlet bio je u Bikovo, gdje nas je lijepo primio i počastio mladi župnik vlč. Lazar Križanović. Tu smo imale

Bečki pravorjek

Buduć u Turn Severinu nije došlo do sporazuma između Madarske i Rumunjske, Njemačka su i Italija odlučile da posreduju kao suci u ovom sporu. U tu svrhu su ministri vanjskih poslova Njemačke i Italije pozvali u Beč ministre vanjskih poslova Madarske i Rumunjske na zajedničku konferenciju.

Njemačka su i Italija, nakon dvodnevni vijecanja u Beču, izrekle pravorjek, da Rumunjska preda Madarskoj 45 hiljada četvornih kilometara zemlje u sjevernom i srednjem Erdelju te preko 2 milijuna stanovnika. Predaja ustupljenih zemalja Madarskoj treba da se izvrši kroz dvije nedjelje. U zamjenu za ovaj teritorijalni gubitak Rumunjska je dobila od Njemačke i Italije garancije za vlastitu nezavisnost i integritet svojih preostalih granica te pravo na izmjenu pučanstva. Svi naime rumunjski građani, koji se nalaze na području, koje Rumunjska treba ustupiti Madarskoj, imaju pravo, da u roku od 6 mjeseci optiraju za rumunjsko državljanstvo i nakon toga u roku od 1 godine i-puste madarsko državno područje i presele u Rumunjsku.

Dok se u Madarskoj trodnevnim isticanjem zastava i raznim manifestacijama slavi povratak velikoga dijela Erdelja, u Rumunjskoj, nakon ovoga bečkog pravorjeka, vlada velika utučenost i opća žalost. Prema vijestima iz Bukurešta, predsjednik Narodne seljačke stranke g. dr Maniu na nadležnom mjestu kategorički je kazao, da se protiv prihvatanja bečkoga pravorjeka

te da je poduzeo akciju, da rumunjski narod ne prizna bečki pravorjek. Saznaje se još, da je 10 hiljada rumunjskih seljaka, koji su pošli pješice iz svih krajeva Erdelja i stigli u Kluž, demonstriralo protiv ustupanja Erdelja Madarskoj.

Rumunjsko novinstvo objavljuje službeno saopćenje o zaključcima krunskoga vijeća na kojemu je prihvaćen bečki pravorjek. U tom saopćenju se veli, da je zaključak krunskoga vijeća o prihvatu bečkog pravorjeka osovinskih sila uslijedio pod izvanredno teškim okolnostima. Rumunjska je morala birati između spasa političke opstojnosti svoje države i mogućnosti svog nestanka. Pod takvim okolnostima bilo je jedino razumno, da se pridružimo politici osovine i preuzmемо sve konsekvencije. Rumunjski ministar vanjskih poslova završio je svoj govor na radiju, povodom ovih događaja, apelom svim Rumunjima te naglasio, kako Rumunjska od današnjega dana svoju politiku sprovodi jedino u suglasju sa silama osovine, u što Rumunjska polaže najveće nade, kao i u svoju oružanu silu.

Pučanstvo Rumunjske se ovom revizijom granica, poslije ranijega odstupa Besarabije i Sjeverne Bukovine Sovjetima te skorašnjeg odstupa južne Dobruđe Bugarskoj, od 20 milijuna smanjilo na 14 milijuna stanovnika.

Već od 5. IX. Rumunji počinju da odstupaju Madarima u Beču dosuđene im krajeve Erdelja.

Službeno saopćenje o sjednici vlade u Zagrebu

26. VIII. t. g., na godišnjicu narodnoga sporazuma, održana je u Zagrebu sjednica vlade, nakon koje je izdano ovo službeno saopćenje:

Ministarski Savjet, na sjednici održanoj 26. kolovoza 1940. u Zagrebu u Banskim Dvorima na kojoj su prisustvovali: Predsjednik vlade g. Dragiša Cvetković, potpredsjednik vlade g. dr Vladko Maček i svi ministri osim g. Dušana Pantića, koji se nalazi u inozemstvu, istakao je na početku svoga rada značenje godišnjice srpsko-hrvatskog sporazuma, i u vezi s time, predsjednik ministarskog savjeta g. Dragiša Cvetković održao je naročiti govor, u kome je iznio genazu sporazuma, kao osnovu nove politike, koja se provodi u državi u godini dana i koja je i pored vrlo teških međunarodnih prilika, omogućila Jugoslaviji unutrašnje konsolidiranje i jednovremenu provedbu velikog broja shodnih mjera radi podizanja općeg privrednog i socijalnog stanja naroda.

Ministarski Savjet je bio jednodušan u konstataciji, da se ova velika narodna politika nastavi u svome duhu, da se ona treba još više da produbi na bazi utvrđenog sporazuma, i da se u tom pravcu i u tom duhu rješavaju i druga još neuređena pitanja.

Drugi dio sjednice bio je posvećen razmatranju aktuelnih pitanja iz vanjske i unutrašnje politike.

Vlada narodnog sporazuma posvetila je na današnjoj sjednici naročitu pažnju pitanjima vanjske politike.

Naš štav u ovim velikim europskim događajima svima je dobro poznat: Mi slijedimo politiku čuvanja mira našega naroda i politiku iskrene i prijateljske poli-

tike i ekonomske suradnje sa svima našim susjedima, a u prvom redu s velikim susjedima Njemačkom i Italijom.

Kraljevska vlada je sa zadovoljstvom konstatirala sretne rezultate, koje je do sada postigla ovakovom svojom akcijom i želi, da i ovom prilikom podvuče da prijateljstvo s Njemačkom i Italijom nije konjunktornog karaktera, već da se zasniva na našim bitnim interesima. Niz posljednjih godina jasno je pokazao svu uspješnost ove suradnje, koja svakim danom postaje sve prisnija.

Danas, kada se cio svijet nalazi na prekretnici i kada se pojavljuju nove smjernice u pogledu preuređenja poretka u Europi, Jugoslavija je svjesna, da u ovim događajima mora također sudjelovati. Kraljevska vlada se stoga nada, da će naši veliki susjedi, s kojima nas vezuju prijateljske veze shvatiti napor jedne prijateljske zemlje.

U pogledu unutrašnje politike Ministarski Savjet je nastavio rad oko proučavanja i pripremanja zakonskih i privrednih mjera, koje su izazvane potrebom prilagodavanja i preorijentiranja naše narodne ekonomije, u vezi s krupnim promjenama koje su se dogodile u Europi i koje se i dalje izvršuju, dovodeći Jugoslaviju u položaj, da se ona, prema novim prilikama osposobi za uspješnu provedbu dobro smišljene opće privredne i socijalne politike, da bi se u punoj mjeri mogle zadovoljiti elementarne narodne i društvene potrebe u našoj državi. Rad u ovom pravcu bit će nastavljen u narednim ministarskim odborima i konferencijama.

Naročitu pažnju obraća Ministarski Savjet na današnjoj sjednici pitanju ob-

preko Novog Sada, Petrovaradina, Tekija, Zemuna otišla je u posjete papinskom Nunciju preuzv. Mons. Hektoru Felici u njegovoj rezidenciji. On ih je vrlo srdačno primio. Mons. Gunčević ga je toplo pozdravio, ukratko izvjestio o našem tečaju i radu te izrazio našu nepokolebivu odanost Sv. Ocu. Preuzvišeni se s nekoliko očinskih riječi zahvalio na pozdravu, pohvalio naš rad te prisutnima i svoj križaričkoj organizaciji začelo što veći uspjeh i podijelio blagoslov. Na kraju je ispjevana križarska himna uz oduševljene poklike Sv. Ocu i pljesak preuzv. Nunciju.

Ovogodišnji tečaj ubrajamo među najuspjelije. Stoga smo uvelike zahvalne Gospodinu, što je ovih nezaboravnih dana dnevno silazio u naše duše i blagoslivljao svaki i najmanji naš rad. I molimo Ga, da nam dade milost te sve odluke koliko s duhovnih vježbi toliko one s tečaja provedemo u djelo. Neka dade, da nakon ovoga tečaja budemo jake u kušnjama, uvijek spremne i budne te velikodušne u ljubavi: sve davajući i izgarajući za Boga i mili nam hrvatski narod.

N. Š.

skrblijanja i prehrane naroda u ovoj godini, u vezi s rezultatima i izgledima ovogodišnje žetve pa je tom prilikom razmotreno pitanje velikih javnih radova, koji se imaju izvesti po određenom općem planu i koji radovi treba da imaju produktivni i melioracioni karakter. Ovi radovi imaju za svrhu da se stanovništvu osigura rad i zarada u svim krajevima gdje je to potrebno.

Ministarski savjet, vodeći brigu o potpunom i sigurnom osiguranju prehrane stanovništva, odobrio je odluku ministra trgovine i industrije, da se preko naročitih izaslanika istraže i osiguraju i iz inozemstva znatne količine hrane.

Iz naših krajeva

NOVI SKOPLJANSKI BISKUP. Pomoćni sarajevski biskup preuzv. dr Smiljan Čekada imenovan je od Sv. Stolice samostalnim biskupom u Skoplju. Poznajemo ga kao čovjeka Božjega, čovjeka duboko religiozna i čovjeka akcije, pak se ovom njegovom imenovanju od srca radujemo i želimo mu od Boga obilje milosti i blagoslova na ovom novom veoma teškom položaju.

DR KULENOVIĆ ZA AUTONOMIJU BOSNE I HERCEGOVINE. Povodom izjave predsjednika vlade g. D. Cvetkovića o osnivanju banovine Slovenije i banovine Srbije upitali su novinari ministra i vođu bosansko-hercegovačkih muslimana g. Dž. Kulenovića, što on drži o daljnjem preuređenju države. On je izjavio, među ostalim, slijedeće: »Bosansko-hercegovački muslimani stoje neodstupno na stajalištu t. zv. četvrte jedinice. Bosansko-hercegovački muslimani su gospodarski upropašteni. Njima je oteto sve, ali im se nije moglo oteti jedno: njihov ponos i njihova ljubav za Bosnu. Bosansko-hercegovački muslimani stoje na stajalištu, da se ima osnovati i četvrta jedinica. Ja držim, da se to ne bi protivilo interesima hrvatskog naroda. Od nas bosansko-hercegovačkih muslimana se traži, da se izjasnimo o svojoj narodnosti. Ja sam se već izjasnio kao student, da sam Hrvat. To sam ponovio i u izjavi, koju sam dao prije nekoliko mjeseci, a zbog koje sam bio toliko napadnut.«

STRASNA AVIONSKA NESREĆA. Prošlih dana putnički avion, koji je vršio redoviti saobraćaj na pruzi Zagreb—Split i natrag u gustoj magli udario je o obronak Velebita. Avion se odmah upalio i razbio na nekoliko dijelova. Svih 9 putnika smrtno je nastradalo, a također i pilot Striževski i radiotelegrafist Petrović. Mišljenja su o uzrocima ove strašne nesreće podvojena: jedni okrivljuju strahovitvo nevrijeme, drugi gustu maglu. No sve više prevladava mišljenje, da svi aparati na avionu nisu bili u redu.

NOVI MINISTAR GRAĐEVINA. Dosadašnji ministar građevina dr Miho Krek podnio je ostavku, koja je uvažena. Za novoga ministra građevina postavljen je Danilo Vulović, državni savjetnik iz Beograda. Dr Krek imenovan je ministrom bez lismice.

NJEMAČKI I TALIJANSKI JEZIK U NAŠIM SKOLAMA. Ban dr Subašić odredio je, da se od početka školske godine 1940.—1941. postepeno uvede obvezatno učenje njemačkog i talijanskog jezika u srednjim školama, i to ovako: u klasičnim gimnazijama od I. razreda njemački jezik, a od V. razreda talijanski; u realnim gimnazijama od I. razreda njemački jezik, a od III. razreda ili talijanski ili francuski ili engleski jezik; u učiteljskim školama od I. razreda ili njemački ili talijanski jezik; u građanskim školama od I. razreda ili njemački ili talijanski jezik.

ELEKTRIFIKACIJA DALMACIJE. Prema novinskim vijestima imala bi se čim prije provesti elektrifikacija Imotskog, Sinja i Makarske te otoka Brača, Hvara i Visa.

SLUŽBA U KADRU PRODULJENA NA DVIJE GODINE. Proglašena je uredba o izmjenama i dopunama zakona o ustrojstvu vojske i mornarice. Čl. 10 te Uredbe glasi: »Služba u stalnom kadru počinje načelno u onoj kalendarskoj godini, u kojoj regrut navršuje 21 godinu života i traje dvije godine.«

UMRO PETAR KUNIČIĆ. U Splitu je umro poznati omladinski pisac i pedagog umirovljeni školski upravitelj Petar Kuničić. P. u m.!

ETNOLOGIJA I ETNOGRAFIJA U UČITELJSKIM SKOLAMA. Od početka 1940.—1941. školske godine poučavat će se etnologija s narodnom etnografijom kao posebni predmet u IV. i V. razredu učiteljskih škola dva sata tjedno.

UREDBA O OPSKRBI HRANOM. Prošlih dana propisana je uredba o opskrbi stanovništva i vojske hranom. Do nje je došlo uslijed nezdravih prilika na tržištu

pšenicom i brašnom. Uredba određuje, da će se cijena pšenice povisiti na 300 dinara po mte. Uvodi se sistem jednolične meljave, tako da mlinovi moraju iz meljave izvlačiti 80 posto brašna, a od toga najviše 10 posto bijeloga i 70 posto krušnoga brašna. U buduću će se proizvoditi samo jedna vrsta kruha, t. zv. »narodni kruh«. Taj će kruh biti obvezatan za čitavu državu.

DUHOVNE VJEZBE KOD CISTERCITA U MARIJI ZVIJEZDI. Kako u zadnjem tečaju radi pomanjkanja mjesta nisu mogli biti primljeni svi svećenici, koji su se najavili za duhovne vježbe, to smo odlučili, da se ove godine održi još jedan tečaj, i to od 9. do 13. rujna. — **Uprava samostana Marija Zvijezda — Banja Luka.**

Naši dopisi

MOLAT

Mlada Misa

15. pr. mj., na blagdan Velike Gospe, doživio je Molat poslije 5 godina još jednu od rijetkih svečanosti — mladu Misu vlč. don Ljubimira Magaša.

S prvim zrakama sunca osvanulo je pitomo mjestance Molat u svečanom ruhu. Okićeno zastavama i zelenilom, izgledalo je poput sjajne poljane, gdje će se ovjenčati lovorom slavnoga pobjednika. I doista — toga dana okrunjeni su vijencem pobjede ideali mladomisnika, okrunjeni su napor i žrtve njegovih čestitih roditelja, jer je, eto, njihov sin došao na vrhunac svojih i njihovih ideala.

Oduševljenje i zas, kojim je narod Molata i okolice pratio obred te svečanosti, počelo je na seoskom trgu »Trzno« gdje se od mladomisnika, u ime rodbine, ganutljivo oprostila njegova sestra. Odmah zatim je slijedio glavni dio svečanosti — sv. Misa. Tu se stopilo u divnu harmoniju lijepo pjevanje s uzvišenim i zanosnim prikazivanjem prve nekrvne žrtve. A svemu tome je dao duboki smisao kao i pravo značenje svećeništva vrijedni propovjednik vlč. don Leopold Uglešić.

Uz brojne čestitke i veselo raspoloženje kroz čitav dan prošla je ova lijepa svečanost, koja je ostavila duboki trag u srcima prisutnih.

Dao Bog, da Molat na sličan način pozdravi više svojih sinova, koji će biti na ponos i korist Crkvi i domovini.

M. Č.

TURANJ

Naše žalbe i želje povodom novouvedene autobusne veze Bibinje—Šibenik

Vozio sam se za prvi put autobusom g. Miletića, koji je s 1. VIII. t. g. počeo da dnevno prevaža putnike iz Bibinje do Šibenika, odnosno do Martinske i natrag, po tako zvanom turističkoj cesti.

Za nas Turanjske, koji za punih dvadeset vjekova nismo imali iz mjesta nikakvog prevoznog sredstva, prava je to blagodat i senzacija. I doista moramo biti zahvalni našoj Bansknoj Upravi, koja je udijelila koncesiju, kao i g. Miletiću, koji nije zalio potxošiti, što se kaže, i crno ispod nokata, samo da dođe do što udobnijega prevoznog vozila, kao što je i došao na zadovoljstvo sviju putnika.

Pri vožnji sam međutim opazio između Draga i Prosike nekoliko kilometara ne turističkoga, nego brdskoga puta. Isto je tako očajno razrovan i preuzak put sve do Biograda pak do Bibinje. Inače neutriškalj (šoder) vrea desno i lijevo, f

Kad stigismo na Martinsku, pomislih, da ću se sjedeći u autobusu prevesti pomoću »maune-catare« barem do šibenske »Poljane«, ako ne do željezničke stanice. Prevarih se. Ostađe autobus na Martinskoj, a mi putnici s prtljagom na »maunu«, koja nas preveze u Dolac, a onda nosi i pješači 1/2 sata do cilja. Hvala Bogu, bilo je lijepo vrijeme. No što će biti ove jeseni i zime, kad zaredaju kiše, mećava i led? Na pitanje: Zašto ne može autobus na »maunu«? dobih odgovor: Još treba nešto nasuti na obali Martinskoj, eđa »mauna« može pristati u drugom pravcu. Vidio sam i čudio se, jer sav taj nasip tolikoga je prostora, da bi ga mogla ruka Kraljevića Marka pokriti.

Ja sam optimista, pak vjerujem, da će naše vlasti, koje se natječu, kako da priteku u pomoć potrebama naroda, još prije jeseni dati urediti i manjkavost na cesti, kao i na Martinskoj obali. Dotle bi međutim »mauna« mogla putnike prevesti na

obalu (gam) kod »Krke«.

Čuo sam i opravdanu žalbu onih iz ravnih kotara općine ninske i dijela zemunike, koji kažu: Zašto dotični autobus ne bi sa zadnje stanice Bibinje mogao doći na Zemunik i tu prenočiti; te nas ujutro u 5.30 sati, kad stignemo autobusom dnevno iz Nina, primiti i prosljediti svojom prugom. Nama bi u ovom slučaju bilo omogućeno, da istoga dana dodemo do svojih nadležnih vlasti u Biogradu n/m i istoga se dana vraćimo svojim kućama. A ovako moramo dva, a zimi i tri dana dangubiti, trošiti i izlagati zdravlje pogibelji od nevremena.

Još nadodajem: Zašto dotični autobus ne bi mogao voziti i poštu, pak tu i tamo, kao i u Turnju, otvoriti barem privremeno poštansko sabiralište, koje bi ne samo Turnju pogodovalo u poštanskom poslu, nego i Krnčini, Sikovu, Gorici i Raštanimu.

Ako ljudi, kojih se ovo tiče, budu dobre volje i shvate, da pred općim dobrom pada svako osobno dobro ili komoditet, sve se ovo dađe, tako rekući, preko noći urediti na opće zadovoljstvo hrvatskoga naroda iz ovih sjevernih krajeva, što se i nadamo.

Turanjac

Život Šibenika

O UISTINU VELIČAJNOJ PROSLAVI BLAGDANA MAJKE MILOSRDA u obnovljenoj Novoj crkvi izvijestit ćemo opširnije u slijedećem broju, jer nam to nije bilo moguće u ovom.

MALA GOSPA, spomendan rođenja Bl. Dj. Marije, slavi se u nedjelju 8. t. mj. U svim našim crkvama bit će red sv. Misa, kao i ostalih nedjelja, osim u varoškoj crkvi, gdje se taj blagdan na najsvetiji način štuje.

PROSLAVA MALE GOSPE U VAROŠKOJ ŽUPSKOJ CRKVI. Mala Gospa već decenijama slavi se uz velike svečanosti u Varošu, u našoj najvećoj župi u biskupiji. Mala Gospa jest titular te crkve, t. j. crkva je posvećena ovom Gospinom blagdanu. U subotu 7. t. mj. u predvečerje bit će svečana večernja, a zatim vatromet i koncert hrvatske glazbe. Na Gospu bit će ujutro u 5 s. lekcije, a u 6 s. prva pjevana sv. Misa. U 7, 7.30, 8, 8.30 i 9 s. bit će tihe sv. Mise. U 10.30 s. preuzv. biskup služit će pontifikalnu sv. Misu. Popodne u 5.30 s. krenut će procesija iz crkve. Iza procesije bit će propovjed na otvorenom i blagoslov s Presvetim.

RED SV. MISA NA MALU GOSPU U VRPOLJCU. Ujutro u 4 s. bit će prva sv. Misa s propovjedu, a zatim dijeljenje sv. Pričesti. U 6, 7.30 i 8.30 tihe sv. Mise. U 10 s. lekcije. U 11 s. pjevana župska sv. Misa. Iza sr. Mise bit će blagoslov s Presvetim.

PROMJENE MEDU SVEĆENSTVOM. Preuzv. biskup imenovao je: Don Rafu Benamati, dosadašnjeg upr. župe Murter, duhovnikom biskupskog sjemeništa u Šibeniku; don Lovru Kramar, dosadašnjeg dušobrižnika Barbata (na Pagu), upr. župe Murter; mladomisnika don Ljubimira Magaša dušobrižnikom Barbata (na Pagu).

VJENCANJE. 24. VIII. t. g. vjenčala se gđa Jarmila Jerinić, dipl. prav., s g. drom Antom Smolčićem. — Sretnim mladencima srdačno čestitamo!

UDRUŽENJE TRGOVACA U ŠIBENIKU povodom našega pisanja u br. 27. od 8. VIII. t. g., da je Biskupski Ordinarijat u Šibeniku zamolio Udruženje trgovaca, da na dan sv. Jakova ove godine od 9.30 s. do 11.30 s. budu zatvorene sve trgovačke radnje u ovom gradu te da Udruženje trgovaca nije udovoljilo toj zamolbi Preuzvišenog Biskupskog Ordinarijata, posebnim dopisom upozorilo nas je, da Udruženju trgovaca u Šibeniku nije nitko dostavio zamolbu Preuzv. Biskupskog Ordinarijata za navedeno zatvaranje trgovačkih radnja na dan sv. Jakova. Stvar smo bolje ispitali i ustanovili, da se radi o jednom nesporazumu. Dogodine će se zamolba upravit izravno samom Udruženju trgovaca, pak pouzdano očekujemo, da će joj naši trgovci i udovoljiti. Onom našem pisanju bila je jedina svrha, da požalimo, što trgovačke radnje toga dana nijesu bile zatvorene, eđa se i tim omogućiti svima građanima, da u što većem broju prisustvuju crkvenim obredima. Ako nam je pri tome izbjegla koja oštrija riječ, nakon gornjeg razjašnjenja molimo naše trgovce, da nam to velikodušno oprostite, jer nam nije bila ni namjera, da ih vrijeđamo.

NOVI DOMAĆI IZUM. U zadnje vrijeme, a naročito poslije spasavanja razarača »Ljubljane«, mnoge su se domaće novine osvrnule na ronilački aparat, što ga je

izumio i već patentirao naš sugrađanin gosp. Stjepan Kordić, meh. obrtnik. Budući da su pokusi i praktični radovi s ovim aparatom dali pozitivne rezultate, to ćemo ga i mi detaljnije prikazati, označivši dva nedostatka, koja su ovim izumom uklonjena. Svi naime poznati ronilački aparati imaju klipove u cilindrima; klipovi su pak obloženi kožom; ako aparat ne radi neprekidno, koža se osuši, a tada cilindri ne mogu funkcionirati, dok se koža ne nakvasi, što u slučaju žurne nužde aparate čini neupotrebljivima. Gosp. Kordić je uklonio ovaj nedostatak jednostavnim odstranjenjem kože, ulsjed čega je aparat postao trajno upotrebljiv. Drugi, i to glavni nedostatak, ranijih ronilačkih aparata stoji u tomu, što ulje i druga maziva, kojima se njihovi djelovi, pa i sama zrakovodna cijev, moraju mazati, svojom tekućnošću i isparivanjem ometaju i kvare normalno i zdravo disanje ronioaca. Gosp. izumitelj je i tu zapreku uklonio svojim »sakupljačem ulja«, koji čini, da ronilac udiše čisti zrak, i dosljedno da može dulje ostati na mor, skom dnu te roniti u veće dubine. To je svakako velika prednost. — Mi se iskreno radujemo ovom izumu našega sugrađanina i na njemu mu čestitamo te mu u daljnjem radu želimo najbolji uspjeh.

IMENOVANJE NOVIH UČITELJA I UČITELJICA. Ovogodišnji šibenski preparandijски maturanti i maturantice, svi, osim onih koji imaju odslužiti vojni rok, posljednjim rješanjem bana banovine Hrvatske imenovani su za učitelje narodnih škola, i to: Branko Belamarić u Župi, srez Imotski; Rajna Sekso u Krčuljima, srez Šibenik; Mladenka Jurišić u Pokrovniku, srez Knin; Vica Batinića u Polači, srez Benkovac; Darija Manojlović u Biočiću, srez Knin; Erminija Karaman u Dubravi, srez Šibenik; Lidunka Radić u Tijesnom, srez Šibenik; Venceslav Peđić u Pašmanu, srez Biograd; Emilija Gataru u Siveriću, srez Knin i Branka Jelača iz Plavna u narodnoj školi u Plavnu, srez Knin. — Mladim učiteljima i učiteljicama na prvom koraku u život i uzvišenom učiteljskom pozivu želimo mnogo sreće i uspjeha.

NA PRVI PETAK 6. t. mj. bit će zajednička sv. Misa i sv. Pričest svih Križarica i Malih Križarica u 6.30 s. ujutro u crkvi sv. Luce, a u 7 s. navečer pobožnost Presv. Sreću i blagoslov s Presvetim, na što su dužne sve doći — **Duhovnik.**

U FOND NASEGA LISTA doprinijeli su: Križanović Vita (Subotica) i Čatlak Ante (Mandalina) po Din 20. — Da počaste uspomenu pk. don Mirka Lovko: Don Petar Mihelić (Povljana na Pagu), don Rudi Urbić (Jadrtovac) i don Alfons Jaki (Vir) po Din 10. — Mjesto čestitke prilikom vjenčanja Jarmile Jerinić i dra Antona Smolčić: Don Frane Antunović (Turanj) Din 20. — Uprava harno zahvaljuje.

»KATOLIČKOJ KARITAS« doprinijela je gđa Bronić ud. Stana Din 20. da počasti uspomenu pk. don Nike Markova. — Odbor najbolje blagodari.

SVIM CLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeća dva tjedna (8.—21. IX.): za mir među narodima i da nas Bog poštedi strašnoga biča rata — **Don Ante Radić.**

Hrvatska sveta godina

(Vjesnik Kancelarije za proslavu jubileja 1941. Broj V - 12. VIII. 1940.

JUBILEJSKE ZNAČKE. Kancelarija za proslavu jubileja je izdala ukusne umjetničke jubilejske značke po 2 i 5 din. Nacrt je načinila kiparica gđa Mila Vod, a prikazuje kip sv. Petra iz vaticanske bazilike, kralja Tomislava i hrvatskoga seljaka s grbom hrvatskim i natpisom: Hrvatska sveta godina 641—1941. Najveći dio čistoga prihoda je namijenjen za Petrov novčić. Značka je najbolja propaganda za jubilej. Moramo nastojati, da resi grudi svakoga vjernika kroz ovu jubilejsku godinu. Naručuje se kod Kancelarije za proslavu jubileja, Zagreb, Kaptol 31.

BORBA PROTIV KLETVE. Banska Vlast Banovine Hrvatske, Odjel za unutarnje poslove izdala je 20. I. 1940. pod brojem 102412—1—3—1939 naredbu protiv psokve: Iz primljenih pritužaba razabire se, da je ponovno preotelo maha izgovaranje najprostijih bogumskih kletava. Time se ne samo izaziva javna sablazan i porazno djeluje na odgoj mladega naraštaja nego se i naš narod prikazuje u vrlo lošem svijetlu. Stoga je neophodno potrebno da se taj gadni običaj u našem narodu iskorijeni. U tu svrhu ima se putem svećenstva i općina upozoriti na shodan način pučanstvo, da je izgovaranje

kletava uopće zabranjeno i da se toga gadnog običaja kani, jer će se protiv prekršitelja bezobzirno najstrože postupati u smislu čl. 74 Z. U. P. U tom smislu imaju se dati upute žandarmeriji i policijskim organima i nastojati svim sredstvima, da se ta sablazan već jednom iskorijeni. — Za Bana Šef odsjeka redarstva: Potpis nečitljiv.

KONGRES SVEĆENIKA ADORATORA. U okviru jubilejskih proslava održat će se u godini 1941. i kongres hrvatskih svećenika adoratora.

Hrana duše

SLOVAČKI KATOLIČKI PISAC U HRVATSKOM PRIJEVODU. Slovački narod, koji je hrvatskom narodu po svojoj sudbini i po svojoj duši tako srodan, razdijeljen je u dvije vjere: četiri petine Slovačka jesu katolici, a jedna petina protestanti. Uza sve to su u slovačkom kulturnom životu sve do nedavna imali prvenstvo protestanti, jer su im prilike i nekada pod Madžarima i do preklanske godine pod Česima pogodovale, da su mogli odgojiti više svoje inteligencije, a osobito ih je češki režim mnogo podupirao, dok nije Hlinka svojim pokretom toj političkoj i kulturnoj hegemoniji slovačkih protestanata učinio kraj, I ako je Matica Slovačka osnovana g. 1863. po uzoru Matice Hrvatske od nekadanjega zagrebačkog kanonika, kasnijeg slovačkog biskupa dra Stjepana Moyzesa, ta je književna ustanova bila pretežno u protestantskim rukama. Tek g. 1932. proveo je Hlinka po svom pokretu, da su i u Matici Slovačkoj katolici došli do odlučne riječi. Iza toga je tajnom Matice Slovačke postao katolički pisac *Jozef Ciger Krnsky*, koji je u svibnju o. g. postao i ravnatelj te književne ustanove. Hronsky je jedan od najboljih današnjih slovačkih pripovijedača. Više njegovih knjiga izdala je Matica Slovačka, a nekoliko i Slovačko Knjiž. Društvo sv. Vojtjeha. Sad je od toga slovačkog pisca izašla jedna knjiga i u hrvatskom prijevodu pod naslovom »*Andelina*«. Preveo ju je A. Simčik, naslovnu sliku izradio J. Restek, a u Knjižnici Dobrih Romana izdalo je tu knjigu Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima (Zagreb, Trg Kr. Tomislava 21.) Knjižarska je cijena knjizi 30 dinara. Na tu knjigu odličnoga slovačkog katoličkog pisca upozoravam sve, koji vole lijepu i zanimljivu knjigu. Tko nabavi tu knjigu, pridonijet će tomu, da se mi Hrvati kulturno zblizimo sa Slovacima, s kojima smo uvijek bili u kulturnim vezama i koji se sada u svojoj vlastitoj državi, osobito što se tiče katoličke kulture, u punom naporu razvijaju. Neka dakle svaki inteligentniji Hrvat katolik posegne za ovom knjigom.

NOVI KRIZARSKI KRAJEVNI ODBOR osnovan je u mjestu Tesliću (sarajevsko okružje).

Dom sv. Terezije M. I. u Senju

Ženski konvikt — Dom sv. Terezije M. I. —, kojim upravljaju časne sestre Franjevke, prima na stan i opskrbu učenice koje polaze realnu gimnaziju u Senju.

Taj zavod imade lijepe, prostrane i zračne prostorije, gdje su učenice vrlo dobro smještene. Dom je udešen prema svim modernim zahtjevima higijene i odgoja. Zdrava i obilna hrana, neposredna blizina mora pružaju učenicama sve uvjete, da se fizički razvijaju i jačaju. Profesorica časna sestra Franjevka poučava učenice u školskim predmetima i nadzire njihov napredak u školi. Pitomkinje su zavoda uvijek prednjačile ostalima primjermim vladanjem i odličnim uspjehom u naucima.

Roditelji, koji žele da im bude dijete sačuvano od pogibelji razvratnog modernog društva, neka smjeste svoje dijete u taj zavod, gdje će naći sve uslove za dobar i zdrav suvremeni katolički odgoj.

Prijave se šalju na: **Upravu — Doma sv. Terezije M. I. — u Senju.**

VESTA

najbolji njemački šivaći strojevi
pismena garancija 30 godina

Radio aparati TELEFUNKEN i ORION
specijalni za sela

Motocikle, Bicikle, Petromax lampe
NOVOST — štedne svjetiljke našpirit

velika svjetlost mali trošak, pišaći strojevi,
Hrvatske vunene zastave.

Cijene umjerene. Za gotovo i na otplatu.
JAKOV TERZANOVIĆ - ŠIBENIK